

Op het karnavalkamp te Nieuwpoort werden opvallend veel resten van fluwelen zwemkrabben, Portunus puber, gevonden. Dit was aanleiding om de mij bekende gegevens even samen te vatten. Voor diegenen die het beest nog niet mochten kennen eerst even een algemene beschrijving:

- het achterste paar poten (vooral het laatste lid) is sterk afgeplat, de zgn "zwempoten" (= kenmerk van zwemkrabben).
- op zijn carapax (= rugschild) bevinden zich korte, stijve, bruine haartjes, waardoor dit fluwelig voelt.
- tussen de ogen bevinden zich een 8 tot 10 scherpe tandjes, waarvan de middelste twee (soms nog eens gesplitst en dan schijnbaar drie of vier) duidelijk groter zijn.
- op de poten, vooral op de zwempoten, lopen 2 tot 4 dieppaarse strepen. Ook de toppen van de scharen zijn paars gekleurd. Enkele gewrichten zijn fel oranje. Het rugschild is bruin, door de haartjes. Oude schilden waarvan de haren afgesleten zijn, zien vuilwit met blauwe of paarse vlekken of stippen.

Deze kleurencombinaties en de fluwelige "pels" maken hem werkelijk onmiskenbaar. Het is m.i. de prachtigste krab van bij ons.

Nu even de gegevens:

15-11-74 De Panne. Op een GBK-ekskursie vonden Annie Anselin, Ann Huysseune en ik een vijftal schilden en enkele losse scharen. Er werd echter niet systematisch gezocht.

9-2-75 De Haan 1 linkerschaar gevonden door afd. Brugge.

16-2-'75 Knokke 2 levende exx. op golfbreker 31 Guido Burggraave

2-3-75 " levend op golfbreker 30 " "

1 levend mannetje op gb 31 Guido Rappé

17-8-75 1 dood ex met kapotte carapax tussen Nieuwesluis en
Zwarte Polder (Zeeuws-Vlaanderen) Ann Huysscune en ik

23-11-75 Zeebrugge Op de Nieuwe Muur vond ik een carapax (57,6 mm breed) en een rechterschaar. Volgens Werner Vantorre wordt de soort hier soms gevangen met de hengel.

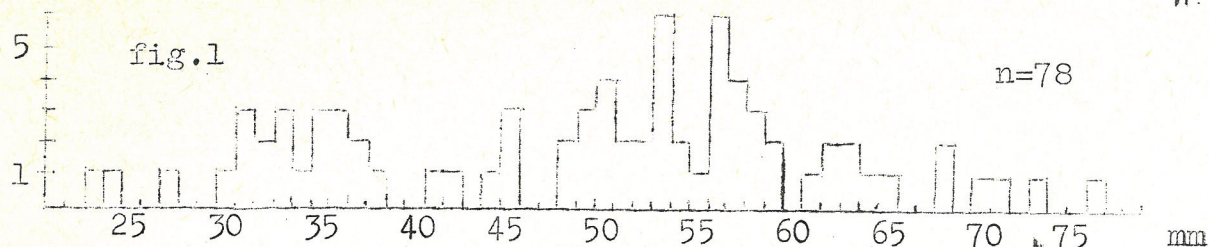
28-2/1-3-75 Koksijde-De Panne zie verder

21-3-75 Knokke Op 't SWG weekendje vonden we op gb 30 een man-
netje in vergevorderde staat van ontbinding (carapax 69,9)

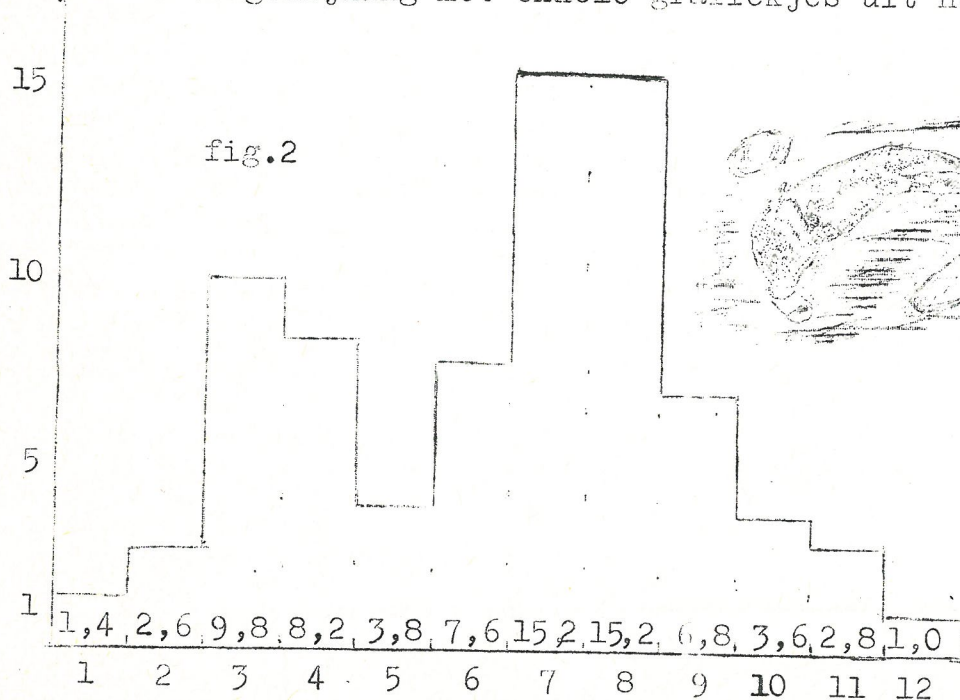
Nemen we nu even de vondsten op het karnavalkamp onder de loupe.

	a	b	c	d	e	f
28-2 De Panne Guido Rappé	-	16	4	2	-	-
Koksijde Henri Rappé	1	-	-	-	-	-
29-2 De Panne HR	-	3	-	1	-	-
Koksijde GR	-	2	-	2	4	2
1-3 De Panne GR	3	48	19	2	1	-
Koks.-De P. GR, Ann Huysseune	<u>-</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>1</u>	<u>-</u>
	4	74	27	12	6	2

Tabel I a: volledige, b: meetbare schillen, c: kapotte schilden,
d: rechterscharen, e: linkerscharen, f: looppoten.

We vonden dus resten van minstens 105 krabben (categorieën a, b en c). Eén van de volledige exx van 1-3 was een mannetje (carapaxbreedte 31,5 mm) dat levend aangespoeld was. Het vloedmerk waarin we de meeste schilden vonden, bestond uit Lanicekokers en kleine, afgeronde houtjes, allemaal erg licht materiaal dus. Zo'n krabbeschild weegt inderdaad ook bijna niets. Erg praktisch voor de krab overigens, vederlicht en toch stevig. Opvallend was wel dat van de anders erg algemene strandkrab, *Carcinus maenas*, erg weinig schilden gevonden zijn, evenals van de gewone zwemkrab, *Macropipus holmsatus*. De strandkrab trekt tijdens de winter hoofdzakelijk naar dieper water, terwijl de gewone zwemkrab zelfs volledig van de kust kan verdwijnen. (cfr. 't verslag van 't golfbrekerweekendje: tijdens het kruien wel reeds veel op strandkrab met eieren, minder $\phi\phi$, maar geen enkele gewone zwemkrab, terwijl het er in de zomer van kan stikken) De fluwelen zwemkrab zou dit niet doen (Wolff 1966). Erg bijzonder hebben we op de strandkrab en de gewone zwemkrab echter niet gelet, zodat we onze bewering niet met cijfers kunnen staven. Hier blijkt dat we daarin ongelijk hadden en dat het best interessant kan zijn eens wat meer aandacht te besteden aan eerder gewone soorten. Van de 78 gemeten carapaxbreedten (cat. a en b) hebben we een grafiekje getekend (fig.1). De waarden varieerden tussen 23,8 en 76,2 mm. Vergelijking met enkele grafiekjes uit het Zeepaard

(A.L. van Berge Henegouwen, E. van Nieukerken en G. van der Velde, 1970b, 1971; A.L. van Berge Henegouwen 1973) levert wel een paar interessante gegevens op. Voor een totaal van 253 waarden schommelen deze globaal tussen 45 en 65 mm, met een piek bij 53-55. Onze waarden zijn veel gespreider, met een opeenhoping tussen 29 en 39 en tussen 47 en 60. Deze laatste komt dus goed overeen met de contrale tendens in de nederlandse gegevens. De eerste opeenhoping kan toeval zijn. Wel blijft het een merkwaardig feit dat hiervan geen materiaal op de nederlandse kust aanspoelt. Een piek kan eventueel genivelleerd worden door over te gaan op een klasseïndeling, m.a.w. de waarden groeperen en deze groepen verder als eenheid behandelen, met een klassewaarde die representatief is voor die groep. Eerst berekenen we een passende klassebreedte, in ons geval 5. Zo bekomen we 12 klassen vb. (37-41) met klassewaarde 39 (gemiddelde van de klassegrenzen); de volgende klasse zal dan zijn (42-46), de vorige (32-36). Daar we slechts met een gering aantal gegevens te maken hebben (statistisch is 78 een erg klein getal), kan de te bekomen grafiek sterk beïnvloed worden door de keuze van de klassegrenzen. Nemen we vb. (50-54) en (55-59) dan bekomen we twee even sterke klassen; nemen we (48-52) en (53-57) dan is de tweede veel sterker. Reken maar na. Om de invloed van de klasseïndeling zelf uit te schakelen hebben we de gemiddelde grafiek van de vijf mogelijke indelingen getekend (fig.2). We stellen vast dat er nog steeds 2 pieken zijn, nl voor de klassen 2-3 (gem. klassewaarden 32 resp. 37) en voor de klassen 7-8 (gem. klassewaarden 52 resp. 57). Om hieruit te besluiten dat we met 2 generaties te doen hebben lijkt ons wel wat voorbarig. Daarvoor moeten we meer materiaal en over een grotere tijdspanne bekijken. D'er zijn trouwens nog andere aspecten die de fluwelen zwemkrab interessant maken en opheldering vragen. In Nederland vertoont deze krab een invasieachtig karakter: sommige jaren zijn er helemaal geen meldingen, andere jaren spoelt hij opvallend talrijk aan, vb in 69-70 (A.L. van Berge Henegouwen, E. van Nieukerken en G. van der Velde 1970a). Is dit bij ons ook zo? Mogen we voor deze winter van een invasie spreken te De Panne? De fluwelen zwemkrab is een dier van eerder rotsige kusten. In het Kanaal vb. is de soort gewoon. Het ligt voor de hand te veronderstellen dat het materiaal van De Panne van zuidelijke oorsprong is. Levend is de soort vastgesteld te Zeebrugge en Knokke. Komt de soort enkel aan de van karakter rotsige (havenmuren, golfbrekers) oostkust levend voor? Is dit een vaste populatie? Elke waarneming is de moeite waard (dit geldt trouwens niet alleen voor de fluwelen zwemkrab). Wanneer je gave schilden vindt, meet ze dan of geef ze mij door.

Geciteerde literatuur

Berge Henegouwen, A.L. van, 1973. De fluwelen zwemkrab, *Macropipus puber*, in de winter van 1971-1972. Het Zeepaard 33 (1) : 11-14.

Berge Henegouwen, A.L. van, E. van Nieukerken, G. van der Velde, 1970a. Een invasie van de fluwelen zwemkrab in 1970. Het

Zeepaard 30 (1) : 2-3.

----- 1970b. Meer nieuws over de fluwelen zwemkrab. Het Zeepaard 30 (3) : 45-47.

----- 1971. Het aanspoelen van fluwelen zwemkrabben in de winter van 1970-1971. Het Zeepaard 31 (5/6) : 105-109.

Wolff, W.J., 1966. Het voorkomen van de fluwelen zwemkrab, *Macropipus puber*, in Nederland. Het Zeepaard 26 (3): 42-49.

+o+o+o+

Guido Rappé

Deze krab, samen met alle andere, met de kreeften en garnalen kun je op naam brengen met de steengoeie, gloednieuwe tabel "Decapoden", uitgegeven door 't KNNV. Verkrijgbaar bij je bondsuitgever voor de luttele prijs van 115 ballen. Voor een rechtgeaarde swg-er een must !!!!!!!

+o+o+o+

Errata bij de derde druk van "Schelpen vinden en herkennen"
van Bob Entrop.

Enkele jaren terug (1972) is het gekende en in ons taalgebied nog steeds ongeëvenaarde schelpenboekje van Bob Entrop herdrukt. Bij deze derde druk werd de oude nomenclatuur grondig overhoop gehaald en aangepast aan die van Norman Tebble en aan die van Dr. Fritz Nordsieck (die nog altijd niet algemeen gevolgd wordt). Daar ik zelf de 2de druk bezit, heb ik die eens vergeleken met de nieuwe druk. In de systematiek werden natuurlijk 'n paar schoonheidsfoutjes gemaakt, wat niet te verwonderen is in die chaos van naamverandering.

p.31 linkerkolom: de 5de en 4de regel van onderen moeten resp. de voorlaatste en regel worden.

p.32 rechterkolom: De familie Cingulopsidae moet tussen de fam. Rissoidae en de fam. Assimineidae geplaatst worden. In de fam. Rissoidae moet het geslacht *Alvania* vóór het geslacht *Turboella* komen.

Iets zwaarder vergrijpen zijn deze :

p.29 linkerkolom: tussen de 5de en 4de regel van onderen moet gevoegd worden: Geslacht *ANGULUS* Megerle von Mühlfeld, 1811
p.177 6de regel: verbeter in *Diodora graeca* (L., 1758)
p.207 1ste regel: 1818 i.pl.v. 1828

Een misdaad waarop levenslang kan staan is de volgende :

p.135-136: De foto van p.135 moet op p.136 staan en omgekeerd. De onderschriften staan op de goeie bladzijde, evenals de tekst.

Voor de rest even goeie vrienden, Bob.

Guido Rappé

p.s.: 't is natuurlijk erg interessant om in je oudere uitgave de nieuwe namen bij te schrijven.

+o+o+o+

Stuur je strandvondsten door naar je S.V.G.

Laat niets verloren gaan !!!!!!!